

Nyhetsbrev

Kulturvernets Fellesorganisasjon

31. august 2001 - nr. 6

Kulturvernets Fellesorganisasjon inn i Forum for Kultur og Næringsliv

Det nystartede Forum for Kultur og Næringsliv er etablert for på ideell basis stimulere til en gjensidig utveksling av kunnskap, kontakt, kompetanse, verdier og holdninger mellom kulturlivet og næringslivet. Regjeringen lanserte sine forslag til tiltak på en pressekonferanse 23. august, og Forum for Kultur og Næringsliv, som et av disse, ble offisielt lansert på en større samling i Oslo Rådhus 27. august. Blant en bred deltakelse både fra næringsliv og kulturliv, er altså også det frivillige kulturvernet representert.

Er salt lykken som har stått Bryggen bi?

I vårt siste nyhetsbrev (nr. 5-2001) fortalte vi blant annet om det forsømte vedlikehold og dundrende tungtrafikk i dens nærhet som gjør at Bryggen i Bergen risikerer å bli strøket fra UNESCOs verdensarvliste. Ikke særlig smigrende for en av verdens rikeste nasjoner og en by vanligvis preget av sterk lokalpatriotisme, ikke minst dersom det oppfattes som om tungtrafikk vurderes som viktigere enn et av våre fire bidrag til verdensarven.

Som om ikke disse forsømmelsene i seg selv er nok, meldte i sommer Norsk institutt for skogforskning (Skogforsk) at vi i historiens løp synes å ha fått utilsiktet hjelp fra de tidligere brukerne av Bryggen ved at saltsøl fra fiskebehandling, saltlagring og lake fra tønner med klippfisk, saltfisk og fiskeprodukter over lang tid har trukket inn i treverket og "impregnert" dette. Saltnivået i treverket er fem ganger høyere enn i sjøvann, og dette har effektivt beskyttet mot soppinfeksjoner i de nær 300 årene som er gått siden Bryggen ble gjenreist etter brannen i 1702.

Riksantikvar Nils Marstein er fornøyd med vår tilstedeværelse på UNESCOs verdensarvliste

I et intervju i Aftenposten 10. juli, avviser riksantikvar Nils Marstein problemstillingen vi omtalte i vårt siste nyhetsbrev, nemlig at Norge er på jumboplass i Norden med hensyn til å få godkjent flere kulturminner på UNESCOs verdensarvliste. Marstein vil ikke være med på

et verdensmesterskap i kulturminnevern og listeoppføringer, men fremhever at listens representativitet er viktigere og skal reflektere et globalt perspektiv, hvor også naturminner skal ha sin plass.

Vi vil få kommentere at ivaretagelse av og fokus på våre kulturminner i seg selv er selvfølgelig viktigere enn mange oppføringer dersom dette kun var en "skryteliste" og at for mye fokus på og arbeid med å løse kulturminner gjennom den krevende prosess det er å få disse inn på listen, lett kan være feil bruk av knappe ressurser. Av flere poenger med å få kulturminner inn på verdensarvlisten kan imidlertid være den synliggjørelse av de forpliktelser dette medfører overfor kulturminnene, samt den oppmerksomhet og status dette gir våre kulturminner i inn- og utland. Videre vil listeoppføringer i det minste internt i Norge gi signaler om hvilke kulturminner som har en helt særegen prioritering. Og da er det snakk om langt flere enn de fire som i dag er på listen.

Vi merker oss imidlertid at Riksantikvaren ønsker å utvide Rørosoppføringen til også å gjelde gruveområdet, fløtingsområdet og smelteverket slik at helheten og sammenhengen i dette kulturminnet kommer frem. Dette er vi enige i. Videre antyder Marstein at Sørlandsbyer som Risør og Tvedestrand, som eksempler på planlagte og selv vokste byer kan være aktuelle å fremme, samt naturminner som Geirangerfjorden og Sognefjorden med sine gårder liggende høyt oppå fjellhyller. Ikke minst dette siste er eksempler på hvordan folk har levd av og mot naturen.

Fengselsstraff for fjerning av gravhaug

For første gang har noen nå blitt ilagt fengselsstraff for å ødelegge et oldtidsminne. En 58 år gammel mann fra Farsund ble i dom av 3. mai i år i Lyngdal herredsrett dømt til 21 dagers fengsel for overtredelse av kulturminneloven og plan- og bygningsloven ved at han fjernet en gravhaug fra jernalderen slik at han fikk utvidet garasjen. Retten viste i straffeutmålingen til at Høyesteretts uttalelse om at det i den siste tiden er blitt en skjerpet holdning

overfor slike lovbrudd. Domfelte har anket dommen.

Strid om opera på Steinvikholm og kalking av Utstein Kloster

Det er all grunn til å følge sensommerens stridigheter og høylytte krangling om både opera i borgruinene på Steinvikholm og Riksantikvarens vedtak om kalking av Utstein Kloster. Fortidsminneforeningens trønderske avdeling, som eier Steinvikholm, mener operaen truer ruinenes eksistens. Utstein Kloster ble visstnok hvitkalket omkring reformasjonen, og ved restaurasjonen ved begynnelsen av 1900-tallet ble de siste kalkrester fjernet. Det er altså ikke perioden som middelalderkloster, men den etterreformatoriske kongseiendommen Riksantikvaren ønsker nå skal presenteres igjen. Først og fremst hilser vi velkommen det sterke engasjementet omkring våre kulturminner, samtidig som disse sakene også illustrerer noen av de valg og dilemmaer vi står overfor. Hvilke perioder er det som er mest verneverdig og som skal bringes videre til nåtid og ettertid? Hvordan kan man forene vern og bruk? Hvor avhengig er man av bruk for å få til vern? Er et konflikter mellom nåtidens menneskers ønsker og behov og ettertidens interesser? Finnes det absolutte faglige sannheter, hvem forvalter i så fall disse?

Mer om høyskolestudium i kulturminneforvaltning

I forrige Nyhetsbrev (nr. 5-2001) omtalte vi det foreslåtte høyskolefaget i kulturminnevern. Dette arbeidet er nå konkretisert, slik at det tas sikte på oppstart allerede neste høst. Det tas riktignok forbehold om at det kan bli forsinkelser. Bakgrunnen for studiet er blant annet den planlagte overføringen av et større ansvar for kulturminneforvaltningen til kommunene. Vi viser til Riksantikvarens nyhetside på www.riksantikvaren.no for ytterligere informasjon, detaljering og innhold i studieplanene.

Arkeologitjenester fritatt for moms

Vi leser i Aftenposten at Riksantikvaren slår fast at det ikke skal betales 24% moms på arkeologiske utgravninger. Dette har sin bakgrunn i at fylkesskattekontoret i Hedmark har bestemt at Forsvaret slipper å betale moms for arkeologiske utgravninger i fylket. Vi deler riksantikvar Nils Marstein glede for unntaket, og finner det positivt at staten ikke fordyrer og vanskeliggjør en utbyggers undersøkelsesplikt gjennom moms.

Flott landsstevne i Forbundet KYSTEN

Undertegnede besøkte Forbundet KYSTENS landsstevne i Bud på Romsdalskysten i tiden 12.-15. juli. Det var et imponerende arrangement med samling av over 160 båter og fartøyer fra hele vår langstrakte kyst, mange tusen besøkende og et godt økonomisk resultat. All honnør til Romsdal Kystlag for organisering og mobilisering av hele Bud-samfunnet til en formidabel og vellykket dugnadsinnsats.

Hjemmesider til fartøyvernet

Vi gratulerer Norsk Forening for Fartøyvern med sine nye hjemmesider på Internettet: www.norsk-fartoyvern.no Vi minner om at også fartøyvernet har fått ny e-postadresse: post@norsk-fartoyvern.no

Våre hjemmesider og nye e - postadresse

Vi inviterer alle til å besøke våre hjemmesider på www.kulturvern.no Vi håper å kunne utvikle disse videre utover høsten, og tar gjerne imot innspill, tips og kommentarer både på form og innhold. Bruk vår nye e-post-adresse post@kulturvern.no

Den tidligere e-postadressen vil fortsatt være operativ, men oppdater adressebøkene!

Pål Giørtz

Kulturvernets Fellesorganisasjon
Stortingsgaten 12
0161 Oslo
Telefon: 22 41 04 20
Telefaks: 22 42 22 32
E-post: post@kulturvern.no
Hjemmeside: www.kulturvern.no